

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 10Ps/14/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8315204124
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Gildeinová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2017:8315204124.12

Uznesenie

Okresný súd Humenné v právnej veci opatrovankyne O. N., nar. XX.X.XXXX, bytom S. XXX/XX, N. D. Y., zast. opatrovníčkou O. P., pracovníčkou P. Z. S. D. H., za účasti O. N., bytom N. D. Y., S. XXX/XX, zast. JUDr. Júliusom Bučekom, advokátom, Námestie slobody 12, Humenné, za účasti Okresnej prokuratúry Humenné, Štefánikova 1900/69, Humenné, o návrhu O. T., nar. X.X.XXXX, bytom W. D. Y., Š. XXX/X, zast. JUDr. Jánom Sopiakom, advokátom, Štefánikova 17, Humenné o ustanovenie opatrovníka takto

rozhodol:

Súd ustanovuje pre O. N., nar. XX.X.XXXX za opatrovníčku O. T., nar. X.X.XXXX, trvale bytom W. D. Y., Š. XXX/X.

Opatrovníčka je oprávnená a povinná zastupovať opatrovankyňu v celom rozsahu pri všetkých právnych úkonoch, zastupovať ju pred súdmi, úradmi a inými inštitúciami a orgánmi, preberať jej dôchodok, hospodárne s ním nakladať v prospech opatrovankyne, spravovať jej majetok v súlade s jej záujmom a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

Opatrovníčka je povinná dvakrát do roka a to do 30.6. a do 31.12 predkladať súdu správy o opatrovankyni, o nakladaní s jej majetkom a v lehote do 30 dní od skončenia funkcie predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovankyne.

Súd upúšťa od doručenia uznesenia opatrovankyni.

Trovy konania znáša štát.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka sa svojím návrhom doručeným súdu dňa 15.04.2015 domáhala, aby súd pozbavil jej matku O. N., nar. XX.X.XXXX spôsobilosti na právne úkony a aby navrhovateľku ustanovil za jej opatrovníčku. Vo svojom návrhu uviedla, že jej matka nie je schopná robiť žiadne právne úkony. Býva u navrhovateľkinej švagrinej. Obaja rodičia sa rozhodli, že budú bývať u syna t.j. toho času už nebohého brata. Medzičasom zomrel brat aj otec a navrhovateľka a jej sestry sa rozhodli, že si matku zoberú k sebe. Dôvodom je skutočnosť, že so švagrinou nekomunikujú a sú medzi nimi narušené vzťahy. Po smrti otca oslovila švagrinú, aby sa dohodli na tom, že mama príde bývať k nej, ale menovaná to odmietla a preto bol podaný tento návrh.

2. Vo svojom písomnom vyjadrení doručenom súdu dňa 08.06.2015 O. N. uviedla, že je nevestou opatrovankyne. O svokrovcov sa starala ešte za života svokra. Po jeho smrti sa starala iba o svokra, ktorú si zobrala bývať k sebe a ktorá potrebuje takmer 24 hodín starostlivosti. V čase, keď bola svokra v dobrom psychickom stave jej udelila generálne plnomocenstvo na všetky právne úkony a zároveň poberala aj finančný príspevok za jej opatrovanie. Nikdy nebránila dcéram opatrovankyne,

aby navštívili svoju mamu. Nesúhlasila s tým, že aby za opatrovníčku pre menovanú bola ustanovená navrhovateľka, nakoľko sa stará o svokra dlhodobo, vybavovala za ňu všetky záležitosti v období, keď bola svokra v dobrom psychickom stave a prejavila svoju vôľu, aby za ňu všetky úkony robila ona. Zmenou opatrovníctva by bola svokra vytrhnutá aj z prostredia, kde je teraz, čo by nemalo pre ňu pozitívny vplyv.

3. Svedkyňa O. D. vo svojej výpovedi uviedla, že opatrovankyňa je jej matkou, pričom chce, aby sa o mamu starala jej sestra t.j. navrhovateľka a aby sa mama vrátila naspäť do svojho domu.

4. Svedkyňa S. O. vo svojej svedeckej výpovedi uviedla, že opatrovankyňa je jej matkou. Chce, aby mama bývala vo svojom dome, aby ju mohla navštevovať tam a nie u švagrinej.

5. Okresný súd Humenné rozsudkom č. k. 10Ps/14/2015 zo dňa 14.06.2016 pozbavil O. N., nar. XX.XX.XXXX spôsobilosti na právne úkony. Ustanovil pre O. N., nar. XX.XX.XXXX za opatrovníčku O. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. D. Y., S. XXX/XX. Vyslovil, že opatrovníčka je oprávnená a povinná zastupovať opatrovankyňu v celom rozsahu pri všetkých právnych úkonoch a zastupovať ju pred súdmi, úradmi, inými inštitúciami a orgánmi, preberať jej dôchodok, hospodárne s ním nakladať v prospech opatrovankyne, spravovať jej majetok v súlade s jej záujmom a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu. Opatrovníčke uložil povinnosť dvakrát do roka a to do 30.06. a do 31.12. predkladať súdu správy o opatrovankyni, o nakladaní s jej majetkom a v lehote do 30 dní od skončenia funkcie predložiť súdu záverečný účet zo správy o majetku opatrovankyne. Upustil od doručenia rozsudku opatrovankyni. Vyslovil, že trovy konania znáša štát a že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

6. Proti tomuto rozsudku a to iba čo do výroku, ktorým bola ustanovená za opatrovníčku O. N., nar. XX.XX.XXXX O. N., nar. XX.XX.XXXX a vo výroku, ktorým bolo vyslovené, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podala včas odvolanie navrhovateľka O. T., rod. N.. Namietala, že nedostatkom rozsudku súdu prvej inštancie je, že neobsahuje výrok, ktorým sa zamietajú jej návrhy na ustanovenie za opatrovníčku. Má za to, že keď v návrhu žiadala, aby bola ustanovená za opatrovníčku svojej mame, ktorá bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony a pokiaľ súd jej návrhu v tejto časti nevyhovel, potom vo výroku rozsudku malo byť vyslovené, že sa jej návrh na ustanovenie za opatrovníčku zamietajú. Považovala rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti za nesprávny a to z dôvodu, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd nepostupoval v súlade so zákonom, teda s ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Toto zákonné ustanovenie stanovuje, že ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby, ale ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky na ustanovenie za opatrovníka, tak potom ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať vo svojom mene. Citované zákonné ustanovenie teda podľa názoru odvolateľky presne stanovuje, z okruhu akých osôb a v akom poradí sa má vyberať opatrovník osobe, ktorá bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Toto zákonné ustanovenie určuje, že za opatrovníka by mal byť v prvom rade ustanovený príbuzný fyzickej osoby. Ak súd nemôže ustanoviť za opatrovníka príbuzného fyzickej osoby, až potom nastupuje druhá alternatíva, že za opatrovníka sa ustanoví iná osoba, ktorá spĺňa podmienky na ustanovenie za opatrovníka. V treťom rade, ak by za opatrovníka nemohol byť ustanovený nikto z príbuzných, ani by sa nenašla iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, až potom by súd mohol ustanoviť za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie. Ostáva teda, že pokiaľ by súd prvej inštancie pri rozhodovaní o určení opatrovníka postupoval v súlade so zákonom, musel by ustanoviť za opatrovníka dcéru O. N., teda odvolateľku O. T.F. ako príbuznú v priamom rade. Konštatovala, že jej mali byť priznané prvostupňové i odvolacie trovy konania.

7. Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 5CoP/25/2016 - 110 zo dňa 10.11.2016 zrušil rozsudok Okresného súdu Humenné č. k. 10Ps/14/2015 zo dňa 14.06.2016 v jeho napadnutej časti t. j. okrem výroku o pozbavení O. N., nar. XX.XX.XXXX spôsobilosti na právne úkony a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 09.01.2017.

8. Krajský súd v Prešove v odôvodnení tohto uznesenia uviedol, že O. N. opatruje, ale fakticky nie ako zákonná zástupkyňa O. N. už s účinnosťou od 01.08.2007, keď jej na základe jej požiadavky zo dňa 31.08.2007 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Humennom priznal peňažný príspevok za opatrovanie. Už vtedy bola O. N. odkázaná na celodenné osobné a riadne opatrovanie. Uvedené

vyplýva z rozhodnutia založeného v spise na č.l. 25 - 28. Na č.l. 29 - 30 je založené rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, pracovisko Snina zo dňa 17.07.2014, keď s účinnosťou od 01.07.2014 bol poberateľke N. O. znížený peňažný príspevok za opatrovanie O. N.. O. N. teda fakticky zabezpečuje fyzickú starostlivosť o O. N. a za to poberá aj peňažný príspevok. Medzi opatrovníkom, ktorý opatruje fyzicky osobu, teda poskytuje jej celodennú starostlivosť a opatrovníkom podľa ust. § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd pozbavil spôsobilosti na právne úkony je rozdiel. Zistenie osobnou ohliadkou, že obe adeptky na zákonného zástupcu, pričom jedna bola účastníčkou konania ako navrhovateľka a druhá bola fakticky pribraná do konania majú vytvorené vhodné podmienky pre osobnú starostlivosť, vrátane sociálneho zariadenia a kúpeľne, a že sú obcami hodnotené kladne, podľa názoru odvolacieho súdu nestačí. O. N., ktorá zabezpečuje osobnú starostlivosť o O. N. nič nebráni, aby v tejto starostlivosti ďalej pokračovala aj v prípade, keď nebude zákonnou zástupkyňou O. N.. O. T. môže byť zákonnou zástupkyňou O. N. aj v prípade, že ju bude opatrovať fakticky - fyzicky O.É. N., ale aj prípade, pokiaľ jej bude zabezpečovať osobnú starostlivosť sama. Zastupovanie opatrovankyne v celom rozsahu pri všetkých právnych úkonov a zastupovanie pred súdmi, úradmi, inými inštitúciami a orgánmi, preberanie jej dôchodku, hospodárenie s ním a nakladanie v prospech opatrovankyne, zároveň spravovanie jej majetku v súlade s jej záujmami, ak nejde o bežnú vec - neznamená bežnú starostlivosť, teda poskytovanie hygieny, stravy a ďalších bežných vecí ohľadom fyzickej stránky týkajúcej sa opatrovankyne.

9. Navrhovateľka vo svojich výpovediach uviedla, že chce, aby bola ustanovená za opatrovníčku pre svoju mamu, pretože u švagrinej je mama už 5 rokov a chce, aby sa mama vrátila domov. Spolu so sestrami chce, aby mama dožila vo svojom rodinnom dome, kde by ju sestry mohli chodiť pravidelne navštevovať. Navrhovateľka sa o ňu bude starať. Je síce zamestnaná, ale v prípade, že by bola maminou opatrovníčkou, tak by zo zamestnania odišla. Na pojednávaniach dňa 02.05.2017 a 31.05.2017 trvala na tom, aby bola ustanovená za opatrovníčku.

10. Právny zástupca navrhovateľky vo svojich výpovediach uviedol, že na podanom návrhu na ustanovenie navrhovateľky za opatrovníčku trvajú v celom rozsahu v súlade s podaným návrhom zo dňa 15.04.2015. Poukázal na to, že v prvom rade, pokiaľ o to má záujem byť ustanovený za opatrovníka, má byť za opatrovníka ustanovený príbuzný v priamom rade.

XX. O. N. vo svojich výpovediach v priebehu konania taktiež trvala na tom, aby bola ustanovená za opatrovníčku. Od navrhovateľky a jej sestry obdržala list, že chcú mamu na Vianoce, na čo im odpísala, že Vianoce mama strávi u nich, pretože je tu zvyknutá, ale ak chcú, tak si ju môžu zobrať na celý týždeň. Potom dostala od navrhovateľkinej sestry z Bratislavy sms, prečo im nechce mamu dať, či zase má modriny. Obvinila ju z toho, že mamu týra, na čo odpovedala, že vlastne sa dohodli s navrhovateľkou, kedy si mamu môžu zobrať. Je pravdou, že menovaná má určité modriny, ale je to spôsobené vekom keď ju chytí alebo keď sa niekde pritlačí, vytvárajú sa jej podliatiny. Každý mesiac ju však navštevuje lekár a pokiaľ by mal nejaké pochybnosti o starostlivosti, tak určite by to už nejakým spôsobom riešil. Keďže mama len sedí alebo leží, tak sa jej robia podliatiny. Takže znovu nesúhlasí s ich obvineniami o tom, že by mamu nejakým spôsobom týrala. Ani to, že im mamu nechce dať, nie je pravda. Na pojednávaní dňa 31.05.2017 dodala, že ak by to navrhovateľka a jej sestry chceli, mohli sa nejakým spôsobom dohodnúť o tom, u koho mama na základe dohody bude. Vyjadрила sa tak, že rozhodnutie ponecháva na súde.

12. Prokurátor vo svojej výpovedi ponechal rozhodnutie na úvahe súdu.

13. Podľa § 248 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až § 277.

14. Podľa § 248 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

15. Podľa § 272 Civilného mimosporového poriadku, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

16. Podľa § 274 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovnických práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

17. Podľa § 275 Civilného mimosporového poriadku, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

18. Podľa § 277 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, súd dohliada na výkon funkcie opatrovníka.

19. V zmysle § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

20. Podľa § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom.

21. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. V zmysle § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

23. V danom prípade bola opatrovankyňa O. N. rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. 10Ps/14/2015 zo dňa 14.06.2016 pozbavená spôsobilosti na právne úkony. V súlade s § 248 Civilného mimosporového poriadku je potrebné ustanoviť jej opatrovníka, ktorý je v zmysle tohto ustanovenia opatrovníkom hmotnoprávnym podľa ustanovenia § 27 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka a ako taký je zákonným zástupcom osoby, ktorá bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony, jeho úlohou je teda zastupovanie opatrovankyne v celom rozsahu pri všetkých právnych úkonoch a zastupovanie pred súdmi, úradmi, inými inštitúciami a orgánmi, preberanie jej dôchodku, hospodárenie s ním a nakladanie v prospech opatrovankyne a zároveň spravovanie jej majetku v súlade s jej záujmami, a ak nejde o bežnú vec, vtedy je potrebné na nakladanie s majetkom opatrovankyne schválenie súdu. Úlohou hmotnoprávného opatrovníka v zmysle § 27 Občianskeho zákonníka teda nie je v prvom rade poskytovanie bežnej starostlivosti, čiže hygieny, stravy a ďalších bežných vecí ohľadom fyzickej stránky opatrovankyne. Tak, ako to vysvetlil Krajský súd v uznesení zo dňa 10.11.2016, O. T.Á. môže byť zákonnou zástupkyňou O. N. aj v prípade, že fakticky ju bude opatrovať O. N., ale aj v prípade, že jej bude zabezpečovať osobnú starostlivosť sama. Súd pri rozhodovaní, kto bude ustanovený za tohto opatrovníka ako zákonného zástupcu vychádzal z § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého týmto opatrovníkom má byť v prvom rade príbuzný fyzickej osoby - teda opatrovankyne. V tomto prípade je O. T. dcérou opatrovankyne a teda príbuznou v prvom stupni v priamom rade, má záujem vykonávať túto funkciu, preto súd rozhodol, že bude ustanovená za opatrovníčku pre svoju matku. Súd prihliadol aj na písomné vyjadrenia ďalších dvoch dcér opatrovankyne a to O. D. V. S. O., ktoré prezentovali, že chcú, aby sa ich matka vrátila domov a starala sa o ňu navrhovateľka - ich sestra. Na základe týchto dôvodov súd ustanovil O. T.S. za opatrovníčku pre O. N..

24. Vzhľadom na to, že znalec O. V. A. v znaleckom posudku konštatoval, že opatrovankyňa nie je schopná primerane chápať zmysel súdneho konania, ani primerane pochopiť zmysel súdneho rozhodnutia a preto neodporučil doručovať jej súdne rozhodnutie, súd preto upustil od doručenia tohto uznesenia opatrovankyni.

25. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ustanoveniami § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Zároveň súd v zmysle ustanovení § 251 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku rozhodol, že trovy dôkazov platí štát.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Humenné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu, a ak ide o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloleté deti, mimo peňažnej povinnosti, výkon rozhodnutia o návrat maloletého do cudziny podaním návrhu na výkon rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku.